

РЕШЕНИЕ

№ 97

гр. гр. Добрич, 09.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ в публично заседание на двадесет и шести септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Георги М. Павлов

при участието на секретаря Билсер Р. Мехмедова Юсуф
като разглежда докладваното от Георги М. Павлов Търговско дело №
20223200900126 по описа за 2022 година

Търговско дело № 126/2022 г. по описа на Окръжен съд – Добрич е образувано по искова молба вх. рег. № **/14.06.2022 г., подадена от М. С. М. ЕГН ***** с пост. и наст. адрес с. Ф ДЯ.о, ул. „Ч“ № 10, общ. Добричка, област Добрич, с която срещу **** гр. С, бул. „В“ № *, ЕИК **** е предявен иск за сумата от 150 000.00 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди в резултат на смъртта на М. С. М., поч. на ****г., виновно причинена при пътно-транспортно произшествие на **** г. от водач на лек автомобил марка „****“ с рег. № ****, застрахован по риска „Г. О.“ при „****, ведно със сумата от 6 542.19 лв., представляваща лихва за забава, считано от датата на 15.12.2021 г. (крайна дата за произнасяне от застрахователя по застрахователната претенция от 20.05.2021 г.)до датата на предявяване на иска – 14.06.2022 г., претендиран на основание чл. 432, ал. 1 КЗ във вр. с чл. 45 във вр. с чл. 52 ЗЗД.

Ответникът **** гр. С оспорва иска по основание и размер, като поддържа искане за отхвърлянето му и присъждане на сторените по делото разноски. Изложени са възражения относно нА.чието на застрахователно събитие и относно вида, характера и степента на уврежданията на пострадА.я. Инвокирани са твърдения за нА.чие на съпричиняване от страна на пострадА.я.

ДОБРИЧКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД, като прецени доказателствата по делото и доводите на страните, приема за установена следната **ФАКТИЧЕСКА ОБСТАНОВКА**:

С влязла на 25.01.2023 г. в законна сила присъда № 1/09.01.2023 г. по НОХД № 92/2022 г. по описа на Окръжен съд – Добрич, Д. И Д. е признат за виновен в това, че на **** г. по главен път II-71 (Добрич – Силистра), на около 1.4 км. Преди с. К. в посока гр. Добрич, при управление на МПС – лек автомобил марка „Т“ модел „Я“ с рег. № ****, нарушил правилата за движение по пътищата – чл. 16, ал. 1, т. 1 и чл. 20, ал. 1 ЗДвП, движейки се по пътното платно с двупосочно движение – две ленти, навлязъл в лентата за насрещно движение, с което причинил ПТП и от него е настъпила телесна повреда и смърт на повече от едно лице, като причинил по непредпазливост смъртта на М. С. М., средна телесна повреда на Ю. Ц. С. и средна телесна повреда на К. А. П., поради което и основание чл. 343, ал. 4, във вр. с ал. 3, б. „б“, предл. първо във вр. с ал. 1, б. „б“ и б. „в“ във вр. с чл. 342, ал. 1, предл. трето НК във вр. с чл. 54 НК; му е наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от четири години и шест месеца, като на основание чл. 58а, ал. 1 НК така определеното наказание е намалено с 1/3 и му е наложено окончателно наказание „лишаване от свобода“ за срок от три години, като изпълнението на така наложеното наказание е отложено на основание чл. 66, ал. 1 НК за изпитателен срок от пет години.

Видно от заключението на вещото лице инж. Е. Ж. по комплексната съдебно-медицинска и автотехническа експертиза, възприето от Съда като обективно и компетентно, на **** г., около 18.00 ч., по път II-71 Силистра – Добрич, по посока Добрич се е движел лек автомобил „*****“ с рег. № ****, в пълна техническа изправност, управляван от Д. И Д., с пасажер на дясната седалка Ю. Ц. С.. Пътната настилка била асфалтова, суха, запазена, без повреди и неравности по нея, при ясно време и добра метеорологична видимост. Лекият автомобил се е движел със скорост 77.29 км/ч. В същото време, по същия път, в противоположна посока, към Силистра се е движел лек автомобил „**“ с рег. № ****, в пълна техническа изправност, управляван от К. А. П., с пасажер на дясната седалка М. С. М.. Автомобилът се е движел със скорост 85 км/ч. На около 1.4 км. преди с. К., в района на плавен десен завой по посока на движението си, лекият автомобил „Т Я“ е навлязъл в лентата за насрещно движение, в която лента в този момент в

противоположна посока се е движел лек автомобил „***“. При създамата се ситуация, в резултат на взаимно пресичане на траекториите на движение на двата леки автомобила, е последвал челен прав удар, леко изнесен вдясно за двата автомобила. Вследствие на възникналите моментни инерционни сили в резултат на скоростите на движение, посоките на движение и масите на двата автомобила, лекият автомобил „***“ се завърта около вертикалната си ос по посока на часовниковата стрелка под ъгъл около 80 градуса и се предвижва вляво, след което се установява в покой, а лекият автомобил „Т Я“ се завърта около вертикалната си ос по посока на часовниковата стрелка под ъгъл около 90 градуса и се предвижва вляво, след като се установява в покой.

При пътно-транспортното произшествие е причинена смъртта на пасажера в лек автомобил „***“ М. С. М..

Съобразно заключението на вещото лице д-р Д. Д. по комплексната съдебно-медицинска и автотехническа експертиза, възприето от Съда като обективно и компетентно, и неоспорено от страните, вследствие на пътно-транспортното произшествие М. С. М. е получил следните увреждания: кръвоизлив под меките мозъчни обвивки, кръвоизлив под твърдата мозъчна обвивка, мозъчна контузия, кръвонасядане на клепачите на дясното око.

Вещите лица по комплексната съдебно-медицинска и автотехническа експертиза д-р Д. Д. и инж. Е. Ж. са категорични в извода си за наличието на причинно-следствената връзка между настъпилото пътно-транспортно произшествие и получените от пострадаля травматични увреждания, довели до смъртта на М. С. М..

По делото не е спорен фактът за наличието на облигационно отношение между водача на МПС и ответното застрахователно дружество, произтичащо от договор за задължителна застраховка „Г. О.“ на водача на лек автомобил марка „Т“ модел „Я“ с рег. № ****, обективиран в полица № **** с начална дата на покритие 04.11.2020 г. и с крайна дата на покритие 03.11.2021 г.

Събраните по делото гласни доказателствата чрез разпита на свидетелите по делото – А. С. М. (син на ищеца), С. М. К. (баща на ищеца), чиито показания с оглед установената родствена връзка с ищите следва да се преценяват на основание чл. 172 ГПК с оглед на всички други данни по делото, като се има предвид възможната им заинтересуваност, П. К. И (без родство със страните по делото), кредитирани от Съда изцяло като преки и

непосредствени, депозирани непротиворечиво, убедително и взаимно допълващи се, не установяват по никакъв начин нА.чието на топли и сърдечни отношения между ищеца М. С. М. и загинаА.я М. С. М.. Свидетелите установяват, че майката на пострадаА.я е в неизвестност и е оставила детето си за отглеждане при родителите на ищеца. Макар свидетелите да възприемат ищеца като биологичен баща на пострадаА.я, контактите им са били спорадични по времето, когато ищецът се е прибирал от работа в чужбина.

По делото не се установи ищецът М. С. М. да е баща на загинаА.я М. С. М..

Ищецът е предявил застрахователна претенция, по която застрахователят е образувал преписка № ****.

В рамките на законоустановения срок застрахователят е отхвърлил претенцията като неоснователна.

При така установената фактическа обстановка се налагат следните **ПРАВНИ ИЗВОДИ:**

I. По допустимостта на исковете:

Предмет на делото е търговски спор по см. на чл. 365, т. 1 ГПК, свързан прекия иск на третото увредено лице срещу застрахователя по застраховка “Г. О.” по чл. 432, ал. 1 КЗ.

Договорът за застраховка е от категорията на сделките, посочени в чл. 1, ал. 1, т. 6 ТЗ, т. н. „абсолютни търговски сделки”, чийто търговски характер произтича от изричната норма на чл. 286, ал. 2 ТЗ, а не е обусловен от търговското качество на лицето, което я сключва и от връзката с упражняването от него занятие.

С оглед правилата за родовата подсъдност (чл. 104, т. 4 ГПК) и за местната подсъдност (чл. 115, ал. 2 ГПК), действащи към датата на предявяване на исковете, делото е подсъдно на Окръжен съд - Добрич като първа инстанция.

НА.це са процесуалните предпоставки относно надлежното упражняване на правото на иск.

Ишците са спазили процедурата по чл. 380 КЗ.

Исковите са **ДОПУСТИМИ** и следва да се разгледат по същество.

II. По основателността на исковете:

С договора за застраховка “Г. О.”, застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в застрахователния договор сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които са в пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие – арг. чл. 429, ал. 1 КЗ.

Член 477 КЗ установява задължително застраховане срещу Г. О. на собствениците, ползвателите, държателите и всички лица, които извършват фактически действия по управлението или ползването на моторното превозно средство на законно основание.

По силата на този вид задължителната застраховка “Г. О.”, застрахователят покрива отговорността на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/или използването на моторни превозни средства, за които застрахованите отговарят съгласно българското законодателство или законодателството на държавата, в която е настъпила вредата – чл. 477, ал. 1 КЗ.

Член 432 КЗ урежда т. н. пряк иск на увреденото лице срещу застрахователя по застраховка “Г. О.”.

Прякото право по своето съдържание е имуществено притезателно право.

Основанието за неговото възникване е както съществуваща застраховка “Г. О.”, така и гражданската отговорност на застрахования.

С изпълнението от страна на застрахователя се погасява не само прякото право, но и правото, с което увреденият разполага по силата на деликтното правоотношение със застрахования.

Прякото право се намира в определено съотношение и взаимодействие както с правото на увредения срещу граждански отговорното лице, така и с правото на застрахования по силата на застрахователния договор. То възниква едновременно с правото на деликтното обезщетение и е функционално обусловено от него. Прякото право не може да се породява, ако третото лице няма притежание, основаващо се на гражданската отговорност на застрахования. Прякото право и правото на деликтно обезщетение

съществуват успоредно и се намират в съотношение на алтернативност, а не на кумулативност или субсидиарност – ТР – 1 – 2015 – ОСТК.

Отговорността на застрахователя в хипотезата на чл. 432, ал. 1 КЗ при застраховка „Г. О.” е функционално обусловена от отговорността на прекия причинител на застрахователното събитие – ТР – 2 – 2012 – ОСТК.

Фактическият състав на отговорността на застрахователя за обезщетяване на причинените от застрахованото лице вреди от деликт включва следните елементи: 1. НА.чие на вА.дно застрахователно правоотношение по застраховка „Г. О.“ на автомобилистите, възникнало между застрахования и застрахователя; 2. Настъпване на застрахователно събитие, осъществено в срока на действие на застрахователния договор, виновно причинено от водача на застрахованото МПС; 3. Материално-правна легитимация на лицето, претендиращо застрахователно обезщетение, определена съобразно кръга на лицата, имащи право на обезщетение по правилата на чл. 45 ЗЗД при смърт на близък, съгласно приетите от Пленума на Върховния съд постановления № 4/1961, № 5/1969 и при доказани изключителни случаи – от разширения кръг съгласно ТР – 1-2016-ОСНГТК; 4. Претърпени неимуществени вреди от лицата, претендиращи обезщетение.

В разглеждания случай е безспорно установено НА.чието на пътно – транспортно произшествие на **** г., за което вината е на водача на МПС, чиято Г. О. е застрахована при ответника по силата на договор за задължителна застраховка „Г. О.”, обективизиран в застрахователна полица, със срок на вА.дност, включващ датата на пътно-транспортното произшествие.

Водачът на МПС при нарушение на правилата за движение по пътищата (чл. 16, ал. 1, т. 1 и чл. 20, ал. 1 ЗДвП) - по непредпазливост е причинил смъртта на М. С. М..

Противоправното поведение на водача на МПС е в пряка връзка с причинената на пострадаА.я смърт.

С оглед изложените съображения се налага извода, че деянието на водача на МПС осъществява фактическият състав на непозволеното увреждане по смисъла на чл. 45 ЗЗД. Същият, в качеството си на делинквент и на основание чл. 45 ЗДД отговаря за всички настъпили от деянието вреди, които са в пряка и непосредствена последица от него.

Деликтната отговорност на застрахованото лице обуславя

отговорността на застрахователя.

Не се оспорва на А. чието на В. ден договор за застраховка „Г. О.“ през периода, в който е ре А. зирано пътно-транспортното произшествие.

Предвид обхвата на застрахователното покритие, регламентиран в чл. 477, ал. 1 КЗ, застрахователят обезщетява всички вреди, за които отговаря застрахованото лице на основание чл. 45 ЗЗД – чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ.

Отговорността на застрахователя съобразно договора за задължителна застраховка „Г. О.“ е за репарация на претърпените от ищеца неимуществени вреди. По силата на застрахователния договор ответникът, в качеството си на застраховател се е задължил да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди.

Общото правило, което допуска обезщетяване на неимуществени вреди се съдържа в чл. 52 ЗЗД.

По думите на френския цивилист Rene Savatier „неимуществените вреди са всяко човешко страдание, което не води до имуществени вреди“.

Неимуществените вреди се изразяват в засягане на защитими права, което засягане няма парична оценка – ТР-4-2012-ОСГТК.

Неимуществените вреди могат да възникнат от накърняването на всяка правнозащитено благо, независимо да А. то е обект на абсолютни субективни права (като правото на живот (чл. 28 КРБ), правото на телесна неприкосновеност (чл. 29 КРБ), правото на свобода и равноправно третиране по достойнство и права (чл. 6, ал. 1 КРБ), правото на недискриминация (чл. 6, ал. 2 КРБ), правото на неприкосновеност на личния живот и ненамеса в него (чл. 32, ал. 1, изречение първо КРБ), правото на чест, достойнство, добро име (чл. 32, ал. 1, изречение второ КРБ), правото на лична свобода (чл. 30 КРБ), правото на изображение и глас (чл. 32, ал. 2 КРБ), свобода и тайна на кореспонденцията (чл. 34 КРБ), свобода на съвестта, на мисълта и избор на вероизповедание (чл. 37, ал. 1 КРБ), правото на изразяване на мнение (чл. 39 КРБ), правото да се търси, получава и разпространява информация (чл. 41 КРБ), правото на свободно сдружаване (чл. 44 КРБ), правото на събрания и манифестации (чл. 43 КРБ), правото на име на физическо лице (чл. 12 ЗГР), правото на фирма (чл. 7 ТЗ), доброто търговско име и доверието към предлаганите стоки (чл. 30 ЗЗК),

използването на чужда търговска фирма (чл. 29 ЗЗК), разгласяването на търговска тайна (чл. 8 ЗЗТТ), нарушаване на неимуществените авторски право (чл. 15 ЗАПСП)) или на относителни права (напр. породени от договор – ТР – 4 – 2012 -ОСГТК, засягане на имуществени права върху обекти на интелектуалната собственост по ЗАПСП, ЗПРПМ, ЗМГО, в редица хипотези на нелоялната конкуренция по чл. 29 – 37 ЗЗК) или пък на представлява фактическо отношение, което не е обект на правно регулиране, но интересът на личността, който се удовлетворява чрез него, е защитен от действащия правопорядък - арг. от чл. 56, изречение първо КРБ (напр. в рамките на фактическо съпружеско съжителство между две лица, при трайно отглеждане на неосиновено дете – храненик).

Друго деление на неимуществените вреди е свързано с т.н. **„морален патримониум“** (общност на всички нематериални блага, които нямат комерсиална стойност), който се състои от две части – в едната попадат неимуществените вреди, свързани с емоционалния живот на засегнатото лице (**„афективната част на моралния патримониум“**), а другата част – онези вреди, които засягат достойнството на пострадалия в обществото (**„социалната част на моралния патримониум“**).

Първият вид неимуществени вреди са резултат от засягане на блага, свързани с вътрешния мир и психични преживявания на лицето, като накърняване на чувството на привързаност, скръб и болка при загубата на близък, вторият вид – от засягане на т. н. „блага на обозначение“, свързани с външния свят и отношенията на лицето с него накърняване на честта, доброто име, репутацията, свободата на религиозно убеждение и пр.

Юридическият критерий за квалификацията на вредата като неимуществена и отграничаването ѝ от имуществените вреди е само да последните от засягането на благата имат паричен еквивалент в гражданския оборот - вж. **Калайджиев, А.** Облигационно право. Обща част. С. 2020, с. 366.

Съдебната практика ограничава неимуществените вреди главно до три групи случаи – физически болки и страдания от телесни увреждания; болки и страдания, причинени от смърт на близък роднина или съпруг, както и на лице, което се е намирало в трайна и дълбока емоционална връзка - ТР – 1 – 2018 - ОСНГТК; страдания от неизпълнено обещание за брак – р. 32 – 1969 –

ОСГК.

В литературата е аргументирано виждането, че неимуществените вреди са широк кръг и обхващат последиците от засягането както на блага, които са предмет на субективни права (права на свободно развитие на личността, права върху телесния и духовния интегритет, право на чест, право на име, право на фирма, право на личен живот, право на изображение, права върху предмети на т.н. индустриална собственост и други), така и на блага, които не са предмет на права - вж. **Калайджиев, А.** цит. съч., 366 – 367.

Неимуществените са неоценими в пари последици от засягането на защитени права и интереси, а делението на имуществени и неимуществени вреди е приложимо към произтеклите от засягането последици.

Неимуществената вреда е необратима и непоправима.

Неимуществените вреди са неизмерими в паричен еквивалент и затова следващото се за тях парично обезщетение се определя от съда по справедливост – чл. 52 ЗЗД.

Паричното обезщетение, макар и несъвършено, е единственото възможно средство и най-подходящата форма за зачитане претърпяването на тези вреди и за компенсиране на засегнатото лице. Въпреки невъзможността неимуществените вреди да бъдат поправени, българското право придава на паричното плащане към пострадалия компенсаторна функция. Функцията, която се придава на присъдената парична сума е да възстанови психичното равновесие на личността и да му даде възможност да компенсира отрицателните емоции. Парите се разглеждат като сурогат на неприятните емоции, които лицето е принудено да преживее. Целта на обезщетението е чрез тези средства увреденият да получи облекчение след преживяното, да неутрализира отрицателните си емоции, да оздрави психиката си, да постигне усещане за удовлетворение и справедливост. Функцията на обезщетението е именно в това да възстанови чувството на засегнатото лице за справедливост, но не чрез възмездие и репресия, а чрез зачитане на факта и последиците от стореното противоправно деяние.

Размерът на обезщетението се определя от Съда по справедливост.

Понятието „справедливост” по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактна категория.

При прилагането на критерия на справедливостта следва да се отчитат

въведените още от Аристотел (384 г. пр. н. е. – 322 г. пр. н. е.) в книга пета на „Никомахова етика“ (300 г. пр. н.е.) принципи на „възстановителна справедливост“ (лат. *iustitia correctiva*), изискваща състоянието на един човек да бъде възстановено след настъпването на една неправда в състоянието, което е съществувало преди тази неправда; и на „разпределителна справедливост“ (лат. *iustitia distributiva*), която изисква лицата в едно и също положение да търпят еднакви последици от състоянието, в което се намират, т. е. еднакво третиране на еднаквите случаи, действат паралелно – еднаквите по вид и степен вреди да намират еднаква компенсация, която да отговаря на действително преживените страдания.

Справедливостта като метод за решаване на въпроса за обезщетяване на неимуществените вреди включва и следните задължения към Съда: 1. Да отчете наА.чието на особени обстоятелства (принцип на специфичност на преценката на Съда); 2. Да прецени цялата конкретна обстановка на случая (принцип на цялостност на преценката на съда); 3. Да третира еднаквите случаи по един и същ начин (принцип на равно третиране при преценката на съда); 4. Да формулира своето вътрешно убеждение отчетливо – по начин, който прави възможно подлагането му на обективен контрол, и обосновано – по начин, който го прави убедително и за останА.те членове на обществото (принцип на обоснованост на преценката Съда).

Справедливостта като критерий за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди се извежда от преценката на конкретните обстоятелства, които носят обективни характеристики – степен и характер на увреждането, начин и обстоятелства, при които увреждането е настъпило, продължителност и интензитет на търпимите болки и страдания, възраст на увредения, неговото обществено и социално положение, промяната в живота на пострадА.я, физическите и психологическите последици за увредения и други фактори.

Неимуществените вреди, настъпили от непозволено увреждане, съществуват обективно.

В българската правна система, основана на върховенството на правото (арг. от чл. 4, ал. 1 КРБ), Съдът е компетентен да разрешава спора по справедливост само в случаите, в които е изрично овластен от законова норма да приложи своето справедливо усмотрение. Чрез справедливостта не се

създават нови правни норми, а само се достига в процеса на правоприлагане до конкретното правило за поведение, с оглед на което да се реши в предвидените от закона случаи даден правен спор при отчитане на конкретните обстоятелства. Разпоредбата на чл. 51 ЗЗД е плод на този законодателен подход, при който справедливостта е привлечена като правно-технически критерий при правоприлагането. Поради особеното им естество неимуществените вреди не се поддават на репарирание, тъй като неимуществените последици от виновното противоправно поведение не могат да получат точен паричен израз, нито могат да бъдат премахнати чрез получаване на парична обезвреда от увредения. Затова при тях паричното обезщетение е предназначено главно да възмезди и удовлетвори увреденото лице за негативните нематериални последици, понесени от него вследствие на увреждането. С оглед на тези съображения законодателят допуска присъждането на парично обезщетение за неимуществени вреди, като овластява и задължава съда да определи конкретния размер на обезвредата по справедливост с оглед степента на засягане на правозащитените блага и интереси на личността и на конкретните обстоятелства при извършването на нарушението по свое усмотрение, но в рамките на принципа на върховенството на правото.

Обезщетението за неимуществени вреди има само компенсаторна функция, тъй като то има за цел да репарира в относително пълен обем болките, страданията, и други нематериални последици, възникнали от противоправното деяние.

Причиняването на смърт при пътно – транспортно произшествие, представляващо деликт по смисъла на чл. 45 ЗЗД, поражда право на обезщетение в полза на засегнатото лице за неимуществени вреди. Обективният критерий, според който се определят подлежащите на обезщетяване вреди, е пряката и непосредствена причинно–следствена връзка между смъртта на пострадалото лице и конкретните неблагоприятни последици, настъпили правната му сфера на правоимащите лица.

С ТР – 1 – 2018 - ОСНГТК са изяснени критериите за определяне на лицата, активно легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от смърт на друго лице, като е обявено за изгубило сила ППВС-2-1984 , ограничаващо кръга на правоимащите до лицата, изброени в ППВС-4-1961 и

ПВС – 5-1969. Според т. 1 от тълкувателното решение, "материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в ППВС-4-1961 и ПВС – 5-1969, и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починаА.я и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починаА.я и действително претърпени от смъртта му неимуществени вреди". В съобразителната част на тълкувателното решение е разяснено, че възможността за обезщетяване на други лица, извън изброените в ППВС-4-1961 и ПВС – 5-1969, следва да се допусне като изключение - само за случаите, когато житейски обстоятелства и ситуации са станА. причина между починаА.я и съответното лице да се породи особена близост, оправдаваща получаването на обезщетение за действително претърпени неимуществени вреди (наред с най-близките на починаА.я или вместо тях - ако те не докажат, че са претърпели вреди от неговата смърт). В тези случаи за получаване на обезщетение няма да е достатъчна само формалната връзка на родство,респ. съжителство, а ще е необходимо вследствие смъртта на близкия човек, преживелият родственик да е понесъл морални болки и страдания, които в достатъчна степен да обосновават основание да се направи изключение от разрешението, залегнало в ППВС-4-1961 и ПВС – 5-1969, че случай на смърт право на обезщетение имат само най-близките на починаА.я. НА.чието на особено близка житейска връзка, даваща основание за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди от смърт, следва да се преценява от съда въз основа на фактите и доказателствата по делото и обезщетение следва да се присъди само тогава, когато от доказателствата може да се направи несъмнен извод, че лицето, което претендира обезщетение, е провело пълно и главно доказване за съществуването на трайна и дълбока емоционална връзка с починаА.я и за настъпили в резултат на неговата смърт сериозни (като интензитет и продължителност) морални болки и страдания. Изложените мотиви към тълкувателното решение разкриват ясно идеята, от която се е ръководило общото събрание на съдиите от трите колегии на ВКС при разширяване на кръга на лицата с право на обезщетение - да се признае по изключение активна легитимация на други лица, извън най-близките (по смисъла на ППВС-4-1961 и ПВС – 5-1969), за

получаване на обезщетение за неимуществени вреди, когато поради конкретни житейски ситуации и обстоятелства те са създадени с починА.я особено близка духовна и емоционална връзка, отличаваща се по съдържание от традиционно съществуващите връзки в българското семейство, и когато интензитетът и продължителността на търпените от тях болки и страдания по повод загубата на близкия човек надвишават тези, които е нормално да се понасят в случай на смърт на близкия. Житейските ситуации и обстоятелства, придаващи на определена родствена връзка характеристиката на изключителна, не могат да бъдат изброени изчерпателно.

Независимо от спецификата на отношенията, присъждането на обезщетение в полза на правоимащо лице е обусловено от провеждането на пълно и главно доказване на критериите, възприети в ТР – 1 – 2018 - ОСНГТК - наА.чие на особено близка духовна и емоционална връзка с починА.я, обосноваваща основание да се направи изключение от правилото за определяне кръга на правоимащите съобразно ППВС-4-1961 и ПВС – 5-1969, и проявление на неимуществени вреди в правната сфера на претендиращия обезщетение, чийто интензитет и продължителност надхвърлят нормално присъщите за отношенията между братя и сестри морални болки и страдания.

Материалната легитимация на кредитора за неимуществени вреди поради смърт от непозволено увреждане не е обусловена или изключена от предпоставки, които не стоят в спецификата на прекъснатата емоционална връзка – например неосъществено намерение на ищеца да инициира процедура за осиновяване по отношение на починалото лице, респ. липса на припознаване по реда на чл. 64 СК.

Главното и пълно доказване на обстоятелствата по материалноправната легитимация на правоимащите лица, извън кръга очертан с ППВС-4-1961 и ПВС – 5-1969, предполага установяването на три групи факти: 1 / такива, които по своето естество са годни да провокират създаването на особена близка връзка, надхвърляща – когато се касае за лица в някаква степен на родство - типичното съдържание на такава връзка, традиционно за българското семейство, бит и морал – тези обстоятелства следва да обосновават житейските предпоставки за възникването на изключителна духовна връзка, но сами по себе си не биха били достатъчни за обосноваване на активна материалноправна легитимация; 2 факти, свидетелстващи за

съдържанието на установилата се, по причина особената житейска ситуация, връзка между съответните родственици - с продължителност, интензитет и проявления, съобразими за период значително преди и към момента на настъпване на смъртта, които да позволяват квалифицирането ѝ като необичайна; 3 търпимите болки и страдания от загубата, надхвърлящи по интензитет и времетраене обичайно търпимите от смъртта на близък човек.

Отстъпването от последователно прилагания в годините ограничителен подход, възприет в ППВС-5-1984, няма за цел да разшири кръга на правоимащите по отношение на всички близки на починалия, които търпят неимуществени вреди по повод на смъртта му и според общоприетото разбиране за справедливост би следвало да имат право на обезщетение. Разширяването на кръга на правоимащите е продиктувано от регулацията на обществените отношения в материята на задължителната застраховка "Г. О." на автомобилистите в Европейския съюз, обвързваща Република България като държава - членка на Съюза, и от необходимостта поради отсъствие на изрична уредба в националното законодателство да се даде възможност на съдилищата да присъждат обезщетения за неимуществени вреди на други лица, извън изчерпателно изброените в постановленията на ППВС-4-1961 и ПВС – 5-1969, когато случаят е изключителен - както от гледна точка на съдържанието на създадената житейска връзка между починалия и претендиращия обезщетение, така и от гледна точка на интензитета и продължителността на понесените неимуществени вреди.

Съгласно чл. 493а, ал. 3 КЗ биологичният родител има право на обезщетение при смърт на свое дете.

По делото не се установи ищецът да е биологичен баща на пострадалия. Между майката на пострадалия и ищеца няма сключен граждански брак, поради което презумпцията по чл. 61 СК не може да бъде приложена по отношение на произхода на пострадалия от ищеца. Няма данни за припознаване на пострадалия от ищеца по реда на чл. 64 СК. В настоящото производство е недопустимо установяването на произход с гласни доказателства.

От събраните по делото доказателства се не се установява съществуването на емоционална и духовна връзка между ищеца и загиналия, представляваща трайна и дълбока емоционална връзка помежду им,

причиняваща продължителни болки и страдания за ищеца, оправдаваща по изключение справедливо увеличаване на предвидимия от застрахователя обем на отговорност. За да е оправдано изключението, е необходимо да съществуват особени и конкретни установени житейски обстоятелства, породили необичайно силна привързаност, която да може обективно да причини морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка. Такива конкретни житейски обстоятелства по делото не са установени. От доказателствата по делото се установява, че пострадА.ят още в ранна възраст е оставено при родителите на ищеца за отглеждане. Майка му е в неизвестност, а ищецът е общувал с пострадА.я спорадично, когато се е прибирал от работа в чужбина. Не се установяват и морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка, породени от внезапната загуба на близък член на семейството.

При тези съображения, Съдът намира, че в конкретния случай няма основания да се направи изключение от разрешението, залегнало в ППВС-5-1969 и ТР-1-2018-ОСГТНК.

С оглед изложените съображения, искът на М. С. М. следва да се отхвърли като неоснователен.

III. Относно разноските по делото:

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК на ответника следва да се присъдят разноски в размер на сумата от 500.00 лв. и адвокатско възнаграждение и 840.00 лв.

С оглед изложените съображения, **ДОБРИЧКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД**

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на М. С. М. ЕГН ***** с пост. и наст. адрес с. Ф ДЯ.о, ул. „Ч“ № 10, общ. Добричка, област Добрич, срещу ***** гр. С, бул. „В“ № *, ЕИК ***** за сумата от 150 000.00 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди в резултат на смъртта на М. С. М., поч. на *****г., виновно причинена при пътно-транспортно произшествие на ***** г. от водач на лек автомобил марка „*****“ с рег. № *****, застрахован по риска „Г. О.”

при „****“, ведно със сумата от 6 542.19 лв., представляваща лихва за забава, считано от датата на 15.12.2021 г. (крайна дата за произнасяне от застрахователя по застрахователната претенция от 20.05.2021 г.)до датата на предявяване на иска – 14.06.2022 г., претендиран на основание чл. 432, ал. 1 КЗ във вр. с чл. 45 във вр. с чл. 52 ЗЗД.

ОСЪЖДА М. С. М. ЕГН ***** с пост. и наст. адрес с. Ф ДЯ.о, ул. „Ч“ № 10, общ. Добричка, област Добрич да заплати на **** гр. С, бул. „В“ № *, ЕИК **** разноси по делото в размер на 500.00 лв. и адвокатско възнаграждение в размер на 840.00 лв.

**РЕШЕНИЕТО ПОДЛЕЖИ НА ВЪЗЗИВНО ОБЖАЛВАНЕ ПРЕД
ВАРНЕВСКИЯ АПЕЛАТИВЕН СЪД В ДВУСЕДМИЧЕН СРОК ОТ
ВРЪЧВАНЕТО МУ НА СТРАНИТЕ.**

Съдия при Окръжен съд – Добрич: _____